

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1134

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de gevolgen van de verhoging van de eigen bijdrage voor de AWBZ en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) als gevolg van de introductie van een vermogensinkomensbijtelling* (ingezonden 23 januari 2013).

Antwoord van staatssecretaris **Van Rijn** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 30 januari 2013).

Vraag 1

Heeft u ook zoveel schrijnende verhalen binnengekregen van mensen die fors moeten bijbetalen door de verhoging van de vermogensinkomensbijtelling? Wilt u uw antwoord toelichten?¹

Antwoord 1

Bij mij is er een aantal reacties binnen gekomen met vragen over de vermogensinkomensbijtelling. Daarnaast heeft het CAK aangegeven dat er, op 29 januari, 80 bezwaarschriften zijn ontvangen en één verzoek om een betalingsregeling als gevolg van de vermogensinkomensbijtelling. Zowel de reacties van de burgers, als de bezwaarschriften en het verzoek zullen worden beantwoord.

Vraag 2

Hoeveel mensen hebben een verhoging van de eigen bijdrage voor AWBZ en/of Wmozorg gekregen vanwege vermogensinkomensbijtelling?

Antwoord 2

In totaal betalen 238.886 cliënten een eigen bijdrage voor intramurale zorg. Hiervan hebben 63.532 cliënten een verandering van de eigen bijdrage gehad, als gevolg van de vermogensinkomensbijtelling. Daarvan is voor 1838 cliënten per 2013 ondanks de VIB een lagere eigen bijdrage vastgesteld. Uit nadere analyse, blijkt dat hier het verzamelinkomen 2011 t.o.v. het verzamelinkomen 2010 is gedaald.

Voor extramurale zorg en Wmo zijn nog geen exacte aantallen bekend. De eigen bijdrage voor deze groep cliënten wordt steeds voor een periode van vier weken vastgesteld op basis van de geleverde zorg in die vier weken. Dit

¹ Verhoogde eigen bijdragen Wmo en AWBZ, VNG 14 januari 2013

betekent dat in februari pas de declaraties bij het CAK bekend zijn over de geleverde zorg in de eerste vier weken. Het CAK dient deze gegevens te verwerken en kan vervolgens in maart de eigen bijdrage gaan opleggen voor de eerste vier weken zorg van het jaar. Dan zullen ook exacte cijfers voor die eerste vier weken bekend zijn.

Vraag 3, 4 en 5

Hoe kan het dat mensen een hogere eigen bijdrage aanslag krijgen dan het inkomen is? Hoeveel mensen betreft dit?

Bent u van mening dat het wenselijk is dat mensen moeten lenen voor het betalen van hun eigen bijdrage? Wilt u uw antwoord toelichten?

Hoe verhoudt een hogere eigen bijdrage dan het inkomen zich tot de zak- en kleedgeldregeling? Heeft het Centraal Administratiekantoor (CAK) deze regeling gehanteerd bij het vaststellen van de hogere eigen bijdrage?

Antwoord 3, 4 en 5

Sinds 1 januari 2013 geldt er een vermogensinkomensbijtelling in de AWBZ. Voor die datum werd de eigen bijdrage slechts gebaseerd op het inkomen van de cliënt. Cliënten met een laag inkomen en een hoog vermogen betaalden relatief een beperkte eigen bijdrage. Door het invoeren van de vermogensinkomensbijtelling betalen mensen niet alleen naar rato van hun inkomen maar wordt ook het vermogen van mensen gedeeltelijk betrokken. Voor het vaststellen van de eigen bijdrage intramurale zorg ontvangt het CAK eerst het verzamelinkomen en de betaalde belasting van de belastingdienst. Op basis van deze gegevens in combinatie met de berekende premie voor de Zvw (incl. zorgtoeslag) berekent het CAK het netto-inkomen. Op dit inkomen worden vervolgens door het CAK diverse kortingen toegepast, waaronder zak- en kleedgeld. Na deze kortingen wordt het bijdrageplichtig inkomen vastgesteld, dat als basis dient voor het vaststellen van de eigen bijdrage. Bij dit bijdrageplichtig inkomen wordt 8% grondslag sparen en beleggen uit box 3 opgeteld. Hierdoor stijgt voor mensen met een vermogen boven de vrijstellingsgrens (minimaal € 21.139 en afhankelijk van het inkomen voor 65+ maximaal € 49.123) het bijdrageplichtig inkomen en daarmee de eigen bijdrage. De eigen bijdrage kan niet boven het wettelijk vastgestelde maximum uitkomen.

Door de stijging van het bijdrageplichtig inkomen kan het zijn dat een eigen bijdrage wordt opgelegd die hoger is dan het netto inkomen van de cliënt. Om deze eigen bijdrage te betalen hoeft deze groep cliënten in principe niet bij te lenen. Zij kunnen dan het vermogen (deels) liquide maken. Het CAK geeft aan dat het in de intramurale zorg om ongeveer 4800 cliënten gaat waarvan de netto inkomsten lager liggen dan de opgelegde eigen bijdrage. Deze cliënten zouden dan kunnen bijdragen uit hun vermogen.

Vraag 6

Hoeveel mensen hebben inmiddels bezwaar gemaakt bij het CAK tegen de verhoging van de eigen bijdrage? Bent u bereid dit uit te zoeken, en de Kamer hierover te informeren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Het CAK heeft aangegeven dat er op 29 januari, 80 cliënten bezwaar hebben gemaakt naar aanleiding van de vermogensinkomensbijtelling.

Vraag 7

Kunt u aangeven wat de som is die binnenkomt door de introductie van de vermogensinkomensbijtelling? Bent u bereid dit uit te zoeken, en de Kamer hierover te informeren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Voor de vermogensinkomensbijtelling is in het Begrotingsakkoord 2013 uitgegaan van een opbrengst van ongeveer € 150 miljoen op jaarbasis voor cliënten die in een intramurale instelling verblijven en ongeveer € 50 miljoen op jaarbasis voor cliënten die extramurale zorg of een voorziening uit de WMO ontvangen. Op basis van de eerste beschikkingen die het CAK heeft gestuurd, geeft het CAK aan dat de opbrengst voor intramurale AWBZ in dezelfde orde van grootte ligt. Er zijn nog geen beschikkingen uitgegaan voor de WMO of extramurale AWBZ. Het is nu te vroeg om met zekerheid aan te

geven wat de opbrengst zal worden. Mede gezien het feit dat de eigen bijdragen voor cliënten die gebruik maken van extramurale AWBZ en/of een voorziening uit de WMO dit jaar nog niet zijn opgelegd. Ook kan de hoogte van de eigen bijdrage per cliënt gedurende het jaar variëren door verandering in inkomen, vermogen of vraag naar zorg/voorziening. Dit zal uiteindelijk ook invloed hebben op de macro-opbrengst. Als laatste kunnen de beschikkingen die in januari uit zijn gegaan nog veranderen door bijvoorbeeld een aanvraag tot peiljaarverlegging.

Vraag 8

Hoeveel mensen hebben gevraagd een betalingsregeling te treffen bij het CAK, omdat zij sinds januari maandelijks torenhoge bedragen dienen te betalen vanuit hun eigen vermogen?

Antwoord 8

Het CAK heeft aangegeven dat er op 29 januari één verzoek is binnen gekomen voor een betalingsregeling.

Vraag 9

Wanneer zijn mensen geïnformeerd over de verhoging van de vermogensinkomensbijtelling? Hoe hebben mensen zich (financieel) kunnen voorbereiden? Wilt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 9

Naast algemene voorlichting via www.rijksoverheid.nl, heeft het CAK voor de eigen bijdrageregelingen ZmV/ZvV/Wmo ruim 238.000 cliënten, die bij hen bekend waren en mogelijk een hogere bijdrage zouden gaan betalen als gevolg van de vermogensinkomensbijtelling, in december 2012 per brief geïnformeerd. Dit zijn alle cliënten die in 2012 een eigen bijdrage hebben betaald en tevens een vermogen hebben in box 3 boven de heffingsvrije voet.

Vraag 10

Klopt het dat mensen vanwege een te koop staande eigen woning extra aangeslagen worden door de theoretische redenering dat er inkomen vanuit het huis zou plaatsvinden? Wilt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 10

De maatregel is destijds niet zozeer ingevoerd vanuit de redenering dat er inkomen uit het huis zou plaatsvinden, maar om ongelijkheid te verminderen tussen mensen met een inkomen en mensen zonder inkomen maar met vermogen.

Wat betreft de eigen woning: ik vind het belangrijk dat mensen de mogelijkheid hebben om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Als iemand onverhoopt toch moet verhuizen naar een verpleeg- of verzorgingstehuis kan dat invloed hebben op de hoogte van de eigen bijdrage AWBZ/Wmo. De eigen woning heeft echter niet altijd en niet vanaf dag één invloed op de hoogte van de eigen bijdrage. De woning telt niet mee voor de eigen bijdrage zolang de (fiscaal) partner in de woning blijft wonen (het blijft dan de «eigen woning» in box²).

Door de belastingdienst zal de «eigen woning» de eerste twee jaar na opname in verpleeg- of verzorgingshuis nog als «eigen woning» aangemerkt worden in box 1. Het CAK zal de eigen woning dan niet betrekken bij de berekening van de eigen bijdrage. Verder geldt dat voor de vermogensinkomensbijtelling wordt uitgegaan van vermogen in het jaar T-2.

Dit betekent dat pas vier jaar na opname in verpleeg- of verzorgingstehuis, de oorspronkelijke «eigen woning» door het CAK wordt betrokken bij de berekening van de eigen bijdrage als gevolg van de vermogensinkomensbijtelling. Immers, pas na twee jaar zullen de woning én hypotheekschuld door de belastingdienst worden meegenomen in box 3 en weer twee jaar later zal dit vermogen in box 3 door het CAK worden betrokken bij de vermogensinkomensbijtelling. De cliënt heeft hierdoor vier jaar de tijd om de eigen woning

² Verhoogde eigen bijdragen Wmo en AWBZ, VNG 14 januari 2013

te verkopen/ te verhuren en met de opbrengst daarvan daarmee deels mee te betalen aan de eigen zorg, net zoals mensen met een inkomen dat doen.

Vervolgens biedt het CAK nog de mogelijkheid om gedurende één jaar de lage eigen bijdrage te betalen in plaats van de hoge eigen bijdrage, indien de woning nog steeds te koop staat. Na dat jaar dient wel de te weinig betaalde eigen bijdrage alsnog betaald te worden.

Vervolgens biedt het CAK nog de mogelijkheid om gedurende één jaar de lage eigen bijdrage te betalen in plaats van de hoge eigen bijdrage, indien de woning nog steeds te koop staat. Na dat jaar dient wel de te weinig betaalde eigen bijdrage alsnog betaald te worden.

Voor de duidelijkheid wordt hieronder een zeer vereenvoudigd tijdspad uitgewerkt voor een cliënt, zonder partner, die op 1 januari 2013 naar een verpleeg- of verzorgingshuis gaat en gedurende het hele tijdspad in bezit blijft van een woning.

1 januari 2013:

- Fiscale situatie: woning, hoewel fiscaal gezien niet meer een «eigen woning», mag nog 2 jaar in box 1 en valt zodoende in box 1.
- Eigen bijdrage: eigen bijdrage wordt opgelegd op basis van het inkomen en vermogen box 3 van 2011.

1 januari 2014:

- Fiscale situatie: woning, hoewel fiscaal gezien niet meer een «eigen woning», mag nog 1 jaar in box 1 en valt zodoende in box 1.
- Eigen bijdrage: eigen bijdrage wordt opgelegd op basis van het inkomen en vermogen box 3 van 2012.

1 januari 2015:

- Fiscale situatie: woning is fiscaal gezien geen «eigen woning» meer, de uitzondering van nog 2 jaar in box 1 is afgelopen. De woning valt op dit moment in het vermogen onder box 3.
- Eigen bijdrage: eigen bijdrage wordt opgelegd op basis van het inkomen en vermogen box 3 van 2013. In 2013 zat de woning nog niet in box 3 en wordt dus nog niet meegenomen bij het bepalen van de eigen bijdrage.

1 januari 2016:

- Fiscale situatie: De woning valt in het vermogen onder box 3.
- Eigen bijdrage: eigen bijdrage wordt opgelegd op basis van het inkomen en vermogen box 3 van 2014. In 2014 zat de woning nog niet in box 3 en wordt dus nog niet meegenomen bij het bepalen van de eigen bijdrage.

1 januari 2017:

- Fiscale situatie: De woning valt in het vermogen onder box 3.
- Eigen bijdrage: eigen bijdrage wordt opgelegd op basis van het inkomen en vermogen box 3 van 2015. In 2015 zat de woning in box 3 en wordt dus meegenomen bij het bepalen van de eigen bijdrage. Eventueel kan bij het CAK een betalingsregeling worden aangevraagd.

Vraag 11

Erkent u dat de vrijstellingsgrens van ongeveer 21.000 euro aan spaargeld veel te laag is? Wilt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 11

Zoals ook aangegeven in de nota naar aanleiding van het verslag, wordt hiermee aangesloten bij de vrijstellingsgrenzen die nu gelden in de fiscaliteit. Het bedrag aan vermogen dat geldt voor de vermogensinkomensbijtelling, betreft het vermogen dat boven de vrijstellingsgrenzen van box 3 uitkomt. Deze verschillen naar leeftijd en hoogte van het inkomen. Het is niet zo dat het vermogen boven de vrijstellingsgrenzen per definitie een zeer fors eigen vermogen is. Echter, cliënten met vermogen boven de vrijstellingsgrenzen hebben wel meer draagkracht dan cliënten zonder een dergelijk vermogen en daar wordt bij de vaststelling van de eigen bijdrage rekening mee gehouden.

Vraag 12

Welke maatregelen gaat u op korte termijn treffen om te voorkomen dat mensen in financiële problemen komen door de introductie van de vermogensinkomensbijtelling?

Antwoord 12

De Kamer heeft destijds naar aanleiding van het Begrotingsakkoord bewust voor de onderhavige regeling gekozen. Veel fracties stellen nu vragen naar aanleiding van de consequenties van de uitvoering van deze regeling. Ik acht het zuiver eerst met de Kamer in overleg te treden over de vraag welke gevolgen kennelijk door de Kamer ongewenst worden geacht.